

ОРГАН ПАРТКОМА,
РЭКТАРАТА,
КАМСАМОЛЬСКАГА
І ПРАФСАЮЗНЫХ КАМІТЭТАЎ
БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА
ПРАЦОўНАГА Чырвонага
СЦЯГА ДЗЯРЖАўНАГА
УНІВЕРСИТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА.

БЕЛАРУСЬ '90

УНІВЕРСИТЕТ

ЧАЦВЕР
1
ЛЮТАГА
№ 4(1633)

ВАРТА ПЕРАЙМАННЯ

УРОК НЕ ПА РАСКЛАДУ

Раней было як. Працуюць побач, у адным інстытуце, людзі, займаюцца навуковай работай, здараюцца адкрыцці. Але аб дасягненнях і канкрэтных выніках работы калектыву той ці іншай лабараторыі калегі даведваліся з прыватных размоў. Праўда, былі яшчэ кароткія справаздачы загадчыкаў лабараторый на вучоным савеце (толькі не ўсе чулі іх), пасля чаго паперы клаліся на захаванне.

Але часы мяняюцца. Сёння ў Навукова-даследчым інстытуце фізіка-хімічных праблем і на хімічным факультэце вырашылі правесці су-

месную навуковую канферэнцыю па выніках 1989 года. У ёй прынялі ўдзел амаль усе супрацоўнікі інстытута і факультэта.

На працягу сямі дзён было зроблена больш за 80 дакладаў, у якіх разглядаліся самыя актуальныя і надзённыя пытанні, што вырашаюць сёння хімікі. Акрамя двух пленарных пасяджэнняў, працавалі сем секцый: хіміі тонкіх плёнак; арганічнай хіміі; працэсаў хімічнага раскладання; фотахіміі, радыацыйнай і радыёхіміі; фатаграфічных і фотатэхналагічных працэсаў; фізічнай хіміі цэлюлозы і іншых полімерных металаў; хімічных сэнсараў і

працэсаў экстракцыі.

— Мы прыйшлі да вываду, — упэўнены намеснік дырэктара НДІ ФХП А. М. Рухля, — што пачалі важную справу. У будучым абавязкова будзем працягваць такую практыку, бо галоўнае ў нашай справе — галоснасць.

А мне хацелася б дадаць яшчэ вось што. Шкада, што канферэнцыяй не зацікавіліся студэнты. Магчыма, на наступную іх варта было б запрасіць. Няблага, калі б яны падрыхтавалі (няхай у сааўтарстве з супрацоўнікамі інстытута ці факультэта) свае паведамленні. Гэта прынесла б ім больш карысці, чым некалькі лекцый.

РЭКЛАМА

ДУ Ю СПІК ІНГЛІШ?

Ім не падабаецца гэта казённае слова «кааператыў». Ад даволі частага (і не заўсёды ў станоўчым кантэксце) ужывання яно ўжо паспела набыць аскаміну. Здаецца, за даволі прывабнай вывескай і мудрагелістай назвай стаіць звычайная хаўтурная арганізацыя. Купілі боты — назаўтра падшва адвалілася, паелі шашлыкоў — тыдзень імі жыві, бо надта ўжо кудсыя цэны на іх.

Нягледзячы на гэта, раней мы без аглядакі адкрывалі ўсё новае і новае «прыватныя фірмы». Але дыхнула свежым ветрам і мы быццам апамыталіся і ўжо пачалі больш разборліва падыходзіць да гэтага. Навучыліся аналізаваць, што патрэбна, а без чаго можна абысціся.

Іменна ў такі час з'явіўся створаны пры БДУ імя У. І. Леніна кааператыўны вучэбна-метадычны цэнтр «Паліглот». Ён істотна адрозніваецца ад сваіх «сабратоў». Тут з самага пачатку ўзялі за правіла: высокая кваліфікацыя выкладчыкаў цэнтра павінна забяспечваць паспяховае засваенне слухачамі вучэбнага матэрыялу. І гэта не проста гучныя словы: каб атрымаць работу ў «Паліглот», аднаго жадання мала, патрэбна ўменне. Дарэчы, многія выкладчыкі кафедры англійскай мовы (яна забяспечвае вучэбны працэс у цэнтры) у свой час прайшлі стажыроўку ў Вялікабрытаніі. Гэта не толькі дало магчымасць павысіць кваліфікацыю. Дзякуючы паездкам за мяжу тут стварылі выдатную метадычную бібліятэку англійскай літаратуры.

— Справа ў тым, што па тых айчынных падручніках, якія мы сёння маем, нельга выдатна авалодаць англійскай мовай, — лічыць загадчыца кафедры, дацэнт Святлана Васільеўна Лузгіна. — Галоўны іх недахоп — адсутнасць сістэмы. Таму і паўстала так вост-

ра пытанне вывучэння замежнай мовы. Да гэтага часу (ахвотнікаў было больш чым дастаткова) супрацоўнікі кафедры рабілі ўсё на добраахвотных пачатках. Але каб набываць касеты для запісу тэкстаў, неабходную для заняткаў літаратуру, патрэбны сродкі. І немалыя. Вось мы і вырашылі стварыць газрасліковае аб'яднанне.

Для гэтага былі ўсе ўмовы: і жадаючыя авалодаць мовай, і вучэбная база, і згода кіраўніцтва ўніверсітэта.

Сёння ўжо сфарміраваны і дзейнічаюць чатыры групы «паліглотаў». Некаторыя з іх пашыраюць свае веды па англійскай мове, працягваючы навучанне, многія ж яшчэ толькі пачынаюць. Інтэнсіўная метадыка навучання размоўнай англійскай мове разлічана на тры-пяць месяцаў (у залежнасці ад колькасці гадзін у тыдзень). Усяго 150 гадзін. Каб падлічыць грашовыя сродкі, што спатрэбяцца на навучанне, памножце гэту лічбу на два.

Людміла Аляксандраўна Пятрова, адна з арганізатараў кааператыву, на маё пытанне наконт аплаты для студэнтаў запэўніла: «Сума застаецца такой жа». А паколькі студэнты, кажучы, народ бедны, я вельмі сумняваюся, што якая-небудзь рэклама заахваціць іх наведваць заняткі. Тым не менш варта было б паспрабаваць: кожны інтэлігентны чалавек абавязкова павінен ведаць замежную мову. Ды і не вядома, як складзецца лёс кожнага з вас у далейшым. Уявіце сабе: вы трапілі за мяжу на навуковую канферэнцыю. Доклады, спрэчкі, паведамленні — на англійскай мове. А вы — са школьнымі ведамі! І што вынесце адтуль? Каб багаж гэты быў большым, варта вучаць замежную мову. Выкладчыкі цэнтра «Паліглот» рады дапамагчы вам.

САКРЭТ ФІРМЫ

ВЫРАТУЕМ НАШЫ ДУШЫ!

Узяць хаця б Студэнцкі саюз ўніверсітэта Хельсінкі.

Яго мэта — садзейнічаць грамадзянскім, сацыяльным і інтэлектуальным памкненням студэнтаў, што на справе выглядае як забеспячэнне студэнтаў кнігамі, камп'ютэрамі, танным жыллем, транспартнымі льготамі.

А потым, пазайздросціўшы сябрам «адтуль», аглядаець «свой» інтэрнацкі пакой, калі, зразумела, будзе што аглядаць. Дэфіцыт месцаў у студэнцкіх інтэрнатах складае 580 тысяч. 40 працэнтаў інтэрнатаў ВНУ знаходзяцца ў прыстасаваных аварыйных памяшканнях. Забеспячэнасць сталовымі ўсяго

76 працэнтаў, буфетамі — 60. Вялікія праблемы з паліклінікамі, у той жа час здаровымі лічацца толькі 10—20 працэнтаў студэнтаў.

Аднак у Кіеве, Ленінградзе, Маскве, Уфе з поспехам дзейнічаюць маладзёжныя камерцыйныя цэнтры, прыбытак ад якіх ідзе на інтэрнаты. А чаму ж не ў нас?

ДАМОКЛАЎ МЕЧ

ЛАБАРАТОРЫЯ —

МАЙСТЭРНЯ?

Маўчанне на другім канцы провада відавочна зацягвалася. Потым мой суседнік цяжка ўздыхнуў: «Не да навукі зараз. Самі разумеюць — самафінансаванне і патрэбна круціцца, каб хоць неяк пратрымацца».

— Тады падзяліцеся сваімі цяжкасцямі.

— А ці ёсць у гэтым неабходнасць?

На тым наш размова з дырэктарам НДІ ядзерных праблем, прафесарам У. Р. Барышэўскім закончылася. Больш падрабязныя тлумачэнні я вырашыла атрымаць у намесніка дырэктара інстытута па навуковай рабоце М. М. ШУМЕЙКІ.

— Мікалай Максімавіч, памятаю, не так даўно мы амаль у адзін голас спявалі дыфірамбы самафінансаванню і самаакупнасці. Зараз ужо многія незадаволены гэтым новаўвядзеннем...

— Сапраўды, самафінансаванне высеціла шмат пытанняў. Здаецца, чаго скардзіцца: перайшоўшы на новую форму гаспадарання, супрацоўнікі інстытута пачалі атрымліваць большую зарплату. Нашы заказчыкі навучыліся лічыць літаральна кожную капейку. З аднаго боку, гэта добра. З другога — калі так будзе і надалей, то нашы фундаментальныя даследаванні з часам зусім зачыхнуць.

— На якія ж сродкі вы існуеце?

— У пэўнай ступені дзякуючы дзяржбюджэтным асігнаванням. Пакуль за намі такі артыкул фінансавання застаўся. Не вядома, праўда, на які тэрмін. Што датычыць фінансавання па дзяржаўным праграмах, розных конкурсах, то атрымаць грошы даволі складана. Яны выдзяляюцца пад канкрэтныя даследаванні і на неперадзаны тэрмін — тры гады. Будаваць доўгатэрміновую палітыку на іх цяжка.

Асноўны артыкул нашых

даходаў — выкананне гаспадарча-дагаворных работ. Пэўная частка іх ідзе ў фонд навукова-тэхнічнага і сацыяльнага развіцця. Фонд гэты даволі сціплы. Нам прапануюць «пусціць» нейкую долю яго на фінансаванне даследаванняў. Толькі справа ад гэтага наўрад ці выйграе, бо калі нават усе грошы траціць на навуковы пошук, то іх усё роўна акажацца недастаткова. А як жа быць з сацыяльнымі патрэбамі: будаўніцтвам жылля, набыццём і размяшчэннем пучэвак? Не абысціся і без сучаснай тэхнікі.

— А калі сістэма фінансавання навуковых даследаванняў застаецца ранейшай, што пагражае інстытуту?

— Нам не цяжка знайсці заказчыка і заключыць з ім дагаворы на выкананне тых ці іншых відаў работ. Будзем атрымліваць за гэта нядрэжныя грошы і жыць прыпываючы. Але мы станем ужо не навукова-даследчым інстытутам, а майстэрняй па вырабе прылад і прыстасаванняў. Нашы супрацоўнікі хочуць па-сапраўднаму займацца навукай, рэалізоўваць свае інтэлектуальныя магчымасці. Пакуль жа замахвацца на многае не даводзіцца: як кажуць, быць бы жыву.

Кандыдатамі

ў народныя дэпутаты

Мінскага гарадскога Савета народных дэпутатаў XXI склікання вылучаны:

АНІШЧЫК Віктар Міхайлавіч, старшыня прафкома супрацоўнікаў універсітэта — па Кавалеўскай выбарчай акрузе № 80;

ВАРАБЕЙ Георгій Аляксандравіч, дацэнт кафедры дзяржаўнага права і савецкага будаўніцтва — па Маскоўскай выбарчай акрузе № 95;

ГАЙСЕНАК Віктар Анатольевіч — сакратар партыйнага камітэта ўніверсітэта — па Паланіскай выбарчай акрузе № 76;

ГОЛЬЦАЎ Усевалад Паўлінавіч, загадчык кафедры фізікі цвёрдага цела — па Куйбышаўскай другой выбарчай акрузе № 191;

ЕЛСКОЎ Альберт Мікалаевіч, дэкан філасофска-эканамічнага факультэта — па Чырвоназоркавай выбарчай акрузе № 193;

КАЗЛОВА Галіна Рыгораўна, вядучы навуковы супрацоўнік НДІ ФФП — па Чкалаўскай выбарчай акрузе № 101;

КРАСНАПРОШЫН Віктар Уладзіміравіч, загадчык кафедры матэматычнага забеспячэння АСК — па Любімаўскай выбарчай акрузе № 81;

МАЛАФЕЕЎ Вячаслаў Міхайлавіч, намеснік дэкана факультэта радыёфізікі і электронікі — па Курчатаўскай выбарчай акрузе № 93;

ПАДОЛЬНЫ Эдуард Іовавіч, старшы навуковы супрацоўнік НДІ ЯП — па Праўдзінскай першай выбарчай акрузе № 82;

ПІЛІПЧУК Людміла Андрэўна, дацэнт кафедры інфармацыйнага і праграмна-матэматычнага забеспячэння АВ — па Прылуцкай выбарчай акрузе № 78;

ПРОКАШАВА Вера Акімаўна, намеснік сакратара партыйнага камітэта — па Праўдзінскай другой выбарчай акрузе № 84;

СІДОР Сяргей Іванавіч, дацэнт кафедры эканамічнай географіі — па Валадарскай выбарчай акрузе № 69;

ЦІКАВЫ Вадзім Фёдаравіч, дэкан хімічнага факультэта — па Пушкінскай выбарчай акрузе № 224.

Ленінскага раённага Савета народных дэпутатаў г. Мінска вылучаны:

БУДАЙ Уладзімір Георгіевіч, дацэнт кафедры рускай мовы як замежнай — па Кастрычніцкай выбарчай акрузе № 7;

МАСКАЛЕНКА Генадзь Мікалаевіч, старшы перакладчык падрыхтоўчага факультэта для замежных грамадзян — па Кастрычніцкай выбарчай акрузе № 6;

Дзяржаўная служба «Беларуская ўніверсітэта»
Зінаіда АЛЯШКЕВІЧ і
Сяргей ГРЫЦ (фота).

МЯЧ НАД СЕТКАЙ

Тры дні ў спартыўнай зале нашага ўніверсітэта праходзілі валебольныя спаборніцтвы. Жаночыя і мужчынскія каманды аспрэчвалі кубак Дружбы ўніверсітэтаў. Акрамя нашых спартсменаў удзел у спаборніцтвах прынялі валебалісты ўніверсітэтаў Вільнюса, Рыгі і Тарту. Больш падрабязную інфармацыю вы зможаце прачытаць у наступных нумарах газеты.

Ніколі, за ўсю сваю шматгадовую гісторыю, універсітэт не меў столькі кандыдатаў у парламентарый рэспублікі. Сёлетнія выбары для БДУ — падзея, своеасаблівае адкрыццё. Мы раптам пераканаліся, што сярод нас шмат не толькі таленавітых вучоных і даследчыкаў, але і выдатных грамадскіх дзеячоў. І нягледзячы на тое, што перадвыбарныя платформы нашых кандыдатаў розныя, іх аб'ядноўвае імкненне служыць інтарэсам беларускага народу, змагацца са шматлікімі цяжкасцямі і праблемамі нашага грамадства. Зрэшты,

гэта ўжо нагадвае перадвыбарную агітацыю. Затое яе бракуе ў нашых матэрыялах аб супрацоўніках універсітэта, вылучаных кандыдатамі ў народныя дэпутаты Беларусі. Мы і не ставілі сабе такой мэты: проста паспрабавалі пазнаёміць чытача з іх чалавечай і грамадзянскай пазіцыяй. Такім чынам, І. А. МАЛЕВІЧА прадстаўляе З. Аляшкевіч, В. М. ГАРБАЧОВА — В. Бегун, Ф. М. КАПУЦКА — Я. П. ПЯТРАЕВА — М. Загорская, Г. У. ГРУШАВОГА і С. С. ШУШКЕВІЧА — М. Мастоўскі.

ВІЗІТКА

Прапанова калектыву вытворчага аб'яднання «Дармаш» балаціравацца кандыдатам у народныя дэпутаты БССР па сорок чацвёртай Адоеўскай выбарчай акрузе была для Станіслава Станіслававіча ШУШКЕВІЧА зусім нечаканай. І хуткай настолькі, што ён нават сапернікаў сваіх дакладна не вывучыў, ведае, што іх пяць — і рабочыя, і нават рэлігійны дзеяч. Зрэшты, гэта не так важна. С. С. Шушкевіч адразу ўключыўся ў перадвыбарную барацьбу з уласцівай яму энергіяй.

ВІЗІТКА

Фёдар Мікалаевіч КАПУЦКІ. Прарэктар, загадчык кафедры высокамолекулярных злучэнняў і калоіднай хіміі Белдзяржуніверсітэта імя У. І. Леніна. Балаціруецца па Ясенінскай выбарчай акрузе № 17. За яго вылучэнне кандыдатам у народныя дэпутаты Беларускай ССР галасаваў калектыв НДІ прыкладных фізічных праблем.

КАБ БОТЫ ШЫЎ ШАВЕЦ...

— Але ў самым пачатку перадвыбарнай кампаніі было яшчэ адно вылучэнне — НДІ фізіка-хімічных праблем. І тады ўдзельнічаў у барацьбе вы адмовіліся, зняўшы сваю кандыдатуру...

— І нехта, магчыма, пасляшаўся сфармуляваць прысуд: пабаяўся праіграць. А мне патрэбен быў час, каб у самім сабе ўпэўніцца: ці змагу вырашаць тыя задачы, якія паставяць перада мной выбаршчыкі?

Я б не браўся за ўсе праблемы, як часам паспешліва робяць кандыдаты ў дэпутаты ў сваіх платформах. І ў краіне, і ў рэспубліцы сітуацыя, вядома, складаная. Як выйсці з перадкрызіснага становішча? Зусім не абавязкова (нават непажадана), каб кожны дэпутат абнімаў неабсяжнае. Куды больш карысці прынясе прафесіянальнае ўрад, дзе кожны арэ сваю баразну, імкнучыся не асуджаць народ на новыя пакуты. Словам, каб краіна не была баязайка, боты павінен шчыц менавіта шавец.

— Свая баразна — вельмі канкрэтная і, прабачце, звужанае паняцце. Што, калі з яго дапамогай ад агульнай справы ў руках дэпутатаў застануцца нікчэмныя шматкі? Адзін будзе кляпаліца пра свой завод, другі цягнуць фінансы ў родны тэатр, Вы — ва універсітэт...

— І паступлю правільна. Бо праблемы універсітэта,

яго матэрыяльна-тэхнічная база не асабістая справа. Вы ж не будзеце аспрэчваць, што флагман вызначае ў многім узровень падрыхтоўкі спецыялістаў па ўсёй рэспубліцы, з'яўляецца культурным і навуковым цэнтрам. А вышэйшае навучанне ўвогуле? Мне здаецца, што нават цяпер мы не зусім паверылі: рост прадукцыйнасці працы хутчэй залежыць ад узброенасці ведамі, чым фондамі. Інакш, чаму не спяшаемся вярнуцца на трэцяе месца (як перад вайной) па каэфіцыенту інтэлектуалізацыі моладзі, распрацаваным ЮНЕСКО, і не саромеемся цяперашняга сорок другога? Паказушы ўсёму свету ў 50-я гады, на што здольна краіна, калі ашчаджае на вышэйшае навучанне 7—9 працэнтаў нацыянальнага даходу, у васьмідзесятых мы скарацілі гэтую долю да 4,2 працэнта. Паколькі мяне гэтая лічба абражае і не лічыць вышэйшае навучанне прыярытэтай галіноў кожнага грамадства я не магу, то з вялікім задавальненнем займаўся б у рэспубліканскім парламенце (калі б у выніку выбараў апынуўся там) пытаннямі вышэйшай школы, навукі і выхавання.

Сёння выратуе наша параненае грамадства толькі курс на масавае, а ў перспектыве на агульнае вышэйшае навучанне. Не як абавязковае для ўсіх, а даступнае кожна-

му, у каго ёсць здольнасці, жаданне, воля.

Недаравальна пакінуць барацьбу са злчыннасцю. Чым меней адукавана нацыя, тым вышэй узровень правапарушэнняў. Ці не злчынства — стварэнне ўмоў для развіцця злчыннасці?

— Некалькі год Вы кіруеце кафедрай, зусім нядаўна (магчыма, яшчэ не паспелі прызывацца да новай пасады) сталі прарэктарам, з'яўляецеся членам-карэспандэнтам АН БССР.

Як разлічваеце, у выпадку абрання Вас народным дэпутатам БССР, сумяшчаць кожнадзённую абавязкі з работай у парламенце?

— Хіба не дапаможа прарэктарскі вопыт у вырашэнні праблем вышэйшай школы пры рабоце ў адпаведнай камісіі? Не думаю, што далёка зойдуць спрэчкі паміж мной як навукоўцам і як дэпутатам, калі атрымаю дааручэнне працаваць над пытаннямі аховы здароўя. Апошнім часам менавіта наша кафедра выконвае рашэнне ўрада развіваць тэмы, накіраваныя на стварэнне прэпараты для лячэння апёкаў, якія вызываюцца і радыеактыўным выпраменьваннем для выяўлення з арганізму катыёнаў цяжкіх металаў і радыенуклідаў, а таксама супрацьпуклінных.

Пакідаць навуку і быць чыноўнікам я не магу. Развіццё з новай для мяне прарэктарскай пасады таксама не хочацца. Усё будзе залежаць ад таго, якую справу мне даручаць. Я разумею, лёгкай работы ў Вярхоўным Савеце БССР быць не можа і дакладна ўяўляю: ад нечага прыйдзецца адмовіцца, калі разлічваць на сапраўдную работу, а не фармальнае прадстаўніцтва.

Перш за ўсё грамадзянін

— Эканамічнае становішча ў Беларусі амаль што крызіснае. Якія пытанні, на Вашу думку, трэба вырашаць у рэспубліцы неадкладна, у першую чаргу?

— Ужо наспела праблема эканамічнага суверэнітэту рэспублікі. Беларусь павінна стаць самастойнай эканамічнай адзінкай. З іншымі рэспублікамі і з цэнтрам у галіне эканомікі неабходна наладзіць сучасныя адносіны куплі-продажу, а не дзяржпаставак. Безумоўна, няма эканамічнага суверэнітэту без суверэнітэту палітычнага. БССР павінна стаць рэспублікай, а не чымсьці прыдаткам. У мяне такое ўражанне, што наш цяперашні Вярхоўны Савет такога пытанне ніколі не ставіў.

— Гэтыя пытанні, відавочна, будуць асноўнымі ў Вашай перадвыбарнай праграме?

— Наконт праграмы дакладна сказаць яшчэ не магу. Я працую над ёй. Хутчэй за ўсё яна будзе складацца з малой колькасці пунктаў. Я маю пэўны вопыт распрацоўкі перадвыбарных праграм. Дык вось, прыватныя пытанні, якія раней здаваліся вельмі важнымі і значнымі, я ставіць не буду. Я зразумеў, што ўсе дробныя праблемы вырашаюцца больш агульнымі катэгорыямі. Лічу, самае неабходнае — жыццёвая пазіцыя дэпутата. Таму што

вельмі часта даводзіцца ў парламенцкай рабоце дзейнічаць па абставінах, якія нельга прадбачыць праграмай.

— Вы вопытны «парламентарый». Якім бы хацелі быць новы Вярхоўны Савет БССР?

— Я вельмі хачу, каб там былі шчырыя людзі, каб яны імкнуліся працаваць дзеля народа, рэспублікі. Менш паказуці.

Я ўпэўнены, наш беларускі парламент не будзе мець высокую палітычную кваліфікацыю (гэта відавочна па складу вылучаных кандыдатаў). І вельмі хацелася б, каб дэпутаты не саромеліся вывучаць тое, чаго не ведаюць, і як мага больш кантактавалі са спецыялістамі: юрыстамі, палітыкамі.

— У выпадку абрання Вас дэпутатам, як мяркуеце спалучыць гэты абавязак з дэпутатствам у Вярхоўным Савеце СССР?

— Фактычна я і цяпер прымаю ўдзел у рабоце Вярхоўнага Савета БССР. Я абраны народным дэпутатам СССР ад рэгіёна, дзе жыве амаль 300 тысяч выбаршчыкаў. У тым рэгіёне, які вылучае мяне зараз, 1/25 частка ад тых выбаршчыкаў. Калі яны мне давераць адстойваць іх інтарэсы ў Вярхоўным Савеце рэспублікі, я змагу спалучаць свае абавязкі. Я не баюся павелічэння нарузкі.

— Ва універсітэце ды і ў цэлым у рэспубліцы добра ведаюць Шушкевіча-вучонага, знаёмыя з Вашай грамадзянскай пазіцыяй па шматлікіх выступленнях у друку, па тэлебачанню. А вось які Шушкевіч у «неафіцыйных» абставінах? Прапаную Вам адказаць на пытанні невяліччай анкеты:

— Ваша хобі?
— Люблю фатаграфаванне.
— Ці ёсць у Вас кумір?
— Такое простае пытанне. Шчыра кажучы, мне яго ніхто ніколі не задаваў. Як не сорам, я «не сатварыў сабе куміра». Праўда, у вельмі многіх людзей сучаснасці бачу столькі станоўчых рыс, што мне часта хочацца абраць іх сабе ў куміры. Прычым, гэта не заўсёды знакамітыя і папулярныя людзі.

Калі ж гаварыць пра сферу палітычнай дзейнасці, то сваім кумірам я б назваў Міхаіла Гарбачова, Юрыя Афанасьева, Гаўрыіла Папова.

— Любімы пісьменнік?
— Відаць, Быкаў.
— Самая значная падзея, што адбылася ў Вашым жыцці апошнім часам?

— Абранне мяне народным дэпутатам СССР.

— Тады ці будзе перамога на выбарах 4 сакавіка другой па значнасці падзеяй для Вас?

— Я б паставіў яе на першае месца.

ВІЗІТКА

Валерый Міхайлавіч ГАРБАЧОЎ. Кандыдат тэхнічных навук. Старшы навуковы супрацоўнік лабараторыі радыяцыйнай хіміі БДУ імя У. І. Леніна. Вылучаны кандыдатам у народныя дэпутаты БССР калектывам прадпрыемства «Мінскія электрычныя сеткі» па Машэраўскай выбарчай акрузе № 39 горада Мінска.

— Вы сталі кандыдатам у народныя дэпутаты БССР. Але званне народнага дэпутата краіны — гэта большая мара для Вас?

— Я спрабаваў у мінулым годзе вылучацца кандыдатам у дэпутаты, прайграў С. С. Шушкевічу. А зараз бачу, што для вырашэння агульнадзяржаўных пытанняў дэпутаты ўсеагульнага парламента маюць мінімальныя магчымасці. Вастрыня палітычнай барацьбы цяпер, як мне бачыцца, пераходзіць на ўзровень рэспублікі, і менавіта тут будзе вырашацца лёс дэмакратычных пераўтварэнняў. Таму, калі б зараз у мяне была альтэрнатыва: стаць народным дэпутатам БССР або ўсёй краіны — я б абраў першае.

— Ці згодны Вы, што, стаўшы дэпутатам, будзеце

вымушаны не ствараць нешта, а змагацца з крызісам, які набліжаецца ўсё больш выразна?

— Ведаеце, мне ўяўляецца, што работа Вярхоўнага Савета павінна выглядаць прыкладна так: прыходзіць на яго пасяджэнне Старшыня Савета Міністраў і кажа, што ў яго ёсць праграма вываду з крытычнага становішча, а для яе ажыццяўлення неабходна прыняць пэўныя законы. Вярхоўны Савет павінен іх распрацаваць і па сваёму жаданню, вядома, зацвердзіць. Парламент не можа вывесці краіну з крызісу, ён можа толькі садзейнічаць гэтай стварэнню законаў і кантралю за іх выкананнем.

Вярхоўнаму Савету, на мой погляд, трэба перш за ўсё прыняць законы аб уласнасці, аб зямлі, аб выбарах і

аб друку, менавіта свае, на рэспубліканскім узроўні. А яшчэ раней неабходны закон аб рэфэрэндуме. Мне здаецца, апарат сур'ёзна падрыхтаваўся да гэтых выбараў, і няма гарантыі, што ў Вярхоўным Савеце БССР не сфарміруецца тая ж агрэсіўна-паслухмяная большасць, якая дзейнічала на абодвух З'ездах народных дэпутатаў.

Разумею, што правядзенне рэфэрэндума шмат каштуе, але калі мы хочам змяніць нашу жыццё, парламент павінен аб'яўляць усенародны рэфэрэндум па найбольш балючых пытаннях. Нават калі за гэта прагаласуе меншасць дэпутатаў, 25 працэнтаў, напрыклад. Правядзенне рэфэрэндума пажадка размеркавання палітычных сіл у рэспубліцы, і тады ўжо ніхто не здолее перашкодзіць

прыняццю тых законаў, якія неабходны грамадскасці.

— А як уяўляеце Вашу асабістую дзейнасць у Вярхоўным Савеце?

— Лічу сябе дастаткова падрыхтаваным да яе. Юрыдычная справа — маё маленькае хобі. Але не гэта галоўнае.

Я мог бы пастаянна працаваць у камітэце па экалогіі. Лабараторыя, дзе працую, з першых дзён пасля чарнобыльскай катастрофы займаецца гэтымі праблемамі. Я асабіста займаўся распрацоўкай розных экалагічных чыстых хімічных тэхналогій. У мяне ўжо распрацавана экалагічная праграма, і я лічу неабходным дабівацца яе прыняцця ў парламенце, гатовы выступіць з заканадаўчай ініцыятывай.

У Вярхоўным Савеце па-

вінен быць створаны камітэт па экалогіі, які б засяродзіў усе магчымасці ўплыву на экалагічны стан у рэспубліцы.

Для гэтага, мне здаецца, неабходна разгорнутая сетка экалагічнага марыторынгу, назірання за ўсімі раёнамі рэспублікі. Для ўсіх без выключэння прадпрыемстваў, у тым ліку сельскагаспадарчых, трэба распрацаваць экалагічныя пашпарты — для кантролю, а таксама ўвесці пастаянна дзеючы падатак, прамапрапарцыянальны шкодзе, якую прадпрыемства наносіць асяроддзю. Гэтыя грошы павінны ісці мэтай прызначэннем у бюджэт камітэта па экалогіі Вярхоўнага Савета, а не абязлічана ў бюджэт рэспублікі. У камітэце абавязкова трэба стварыць падкамітэт па Чарнобылю. І

наогул нашай рэспубліцы, паўнапраўнаму члену ААН, ЮНЕСКО, МАГАТЭ, неабходны камітэт па радыяцыйнай абароне.

Я ўпэўнены, што знайду ў Вярхоўным Савеце, калі апынуся там, аднадумцаў, і пакет прапаноў па розных праблемах мы падрыхтуем ужо да пачатку першай сесіі.

— А як жа Ваша навуковая кар'ера?

— Я ніколі, нават у раннім юнацтве, не разлічваў стаць акадэмікам, бо дастаткова цвяроза ацэньваю свае здольнасці. У мяне надрукавана каля 60 работ, ёсць 6 вынаходак. Але думаю, што ў маёй асобе Вярхоўны Савет набудзе больш, чым страціць навука.

ВІЗІТКА

Ігар Аляксандравіч МАЛЕВІЧ. Прафесар, загадчык кафедры квантавай радыёфізікі і оптаэлектронікі БДУ імя У. І. Леніна. Калектывам Белдзяржуніверсітэта вылучаны кандыдатам у народныя дэпутаты Беларускай ССР па Грушаўскай выбарчай акрузе № 14. Член КПСС. Жанаты. Мае дарослую дачку. Вольны ад работы час прысвячае прыродзе і жывапісу.

— Ігар Аляксандравіч, калі чалавек дае згоду балаціравацца кандыдатам у народныя дэпутаты, ён, відавочна, мае пэўныя намеры? — Працуючы ва ўніверсітэце, я шмат часу правядаю за мяжой. Працаваў у Гарвардскім, Стэнфардскім, выкладаў у Хельсінскім, Рурскім універсітэтах. Мне імпануе іх сістэма вышэйшай адукацыі. Навучанне арганізавана так, што студэнты зацікаўлены ў атрыманні выдатных ведаў. Гэтага нельга сказаць пра нашу адукацыю. Я глыбока перакананы, што патрэбны карэнныя рэформы. Але гэта пытанне немагчыма разглядаць асобна, вырашаючы з кантэксту палітычных і эканамічных праблем. Як прыватнай асобе мне не пад сілу такія змены. Патрэбна канцэпцыя калектыву, бо да думкі аднаго чалавека мала хто прыслухоўваецца. Статус дэпутата дапамог бы мне ажыццявіць мае планы.

Выбірае крутыя схілы

З АФІЦЫЙНАЙ ДАВЕДКІ:

Універсітэцкую старонку сваёй біяграфіі І. А. Малевіч перагарнуў у 1968 годзе, калі паступіў у аспірантуру БДУ. Тут ён прайшоў шлях ад аспіранта, малодшага навуковага супрацоўніка да прафесара, загадчыка кафедры. За гэты час ён напісаў тры манаграфіі, больш за 200 навуковых артыкулаў, атрымаў каля 100 аўтарскіх паведамленняў на вынаходніцтва. Дзве яго кнігі перакладзены ў ЗША, ФРГ, Галандыі, ГДР. Лаўрэат Дзяржаўнай і рэспубліканскай прэміі ў галіне навукі і тэхнікі.

— Ігар Аляксандравіч, якія яшчэ пункты Вы маглі б вылучыць у сваёй праграме? — Безумоўна, мяне, як і кожнага чалавека, хваляюць усе тыя праблемы, якія сёння перашкаджаюць нам пабудаванню прававога дзяржавы, хацелася б павысіць жыццёвы ўзровень тых 50 млн. чалавек, што знаходзяцца за рысай беднасці, знізіць узровень злчыннасці сярод моладзі, папярэдзіць экалагічную катастрофу...

— Што датычыць апошняй праблемы. Наколькі мне вядома, Вы сталі адным з арганізатараў Навуковага цэнтру аэракасічнай дыягностыкі прыродных рэсурсаў, што створаны пры БДУ імя У. І. Леніна...

— Агульная экалагічная абстаноўка ў нашай рэспуб-

ліцы надзвычай складаная і стабілізацыя яе не прадбачыцца. Чарнобыльская катастрофа, кіслотныя дажджы — усе гэта, безумоўна, вельмі сур'ёзныя экалагічныя праблемы. Але галоўнае сёння — ад разгледжання прыватных сітуацый перайсці да сістэмнага аналізу ўзаемазвязей эканамічных працэсаў і экалагічных сістэм. Неабходна аналізаваць увеселі экалагічны баланс рэспублікі, а не асобныя яго часткі.

— Прафесару Малевічу, калі не ўдалося ў навуцы пакарыць Эверэст, то ён не дзе калі вяршыні. А якія мары не збыліся?

— Здаецца, і зараз я яскрава ўяўляю сабе, як бяру ў рукі музычную трубу, што пабліскае золатам медзі, беражліва прыкладваю яе да вуснаў і пачынаю іграць нейкі незвычайны джаз... Але гэтага ў маім жыцці, на жаль, не было.

З ГУТАРАК З ТАВАРЫШАМІ:

Яго жыццёвы шлях нічым адметным не вызначаўся. Былі на ім і гладкія, роўныя сцэжкі. Але большую асалоду прыносілі ўсё ж гарыстыя шляхі, што на кожным кроку «падкідвалі» перашкоды. Менавіта такой дарогай заўсёды крочыў кандыдат у народныя дэпутаты Беларускай ССР, прафесар Ігар Аляксандравіч Малевіч.

а і адтуль, дзе вышэй 1 кю/км². Статус дэпутата дасць мне магчымасць прама паставіць гэтыя пытанні перад Вярхоўным Саветам БССР, я пастараюся зрабіць усё, каб чарнобыльскія праблемы не адкладваліся ў доўгую скрынку. Акрамя таго, асабіста мне «дэпутатства» дае сацыяльную абароненасць, так як, на жаль, быць грамадскім

МОЙ БОЛЬ І СУМЛЕННЕ

Генадзь Уладзіміравіч ГРУШАВЫ. Дацэнт кафедры гісторыі філасофіі і логікі. Вылучаны кандыдатам у народныя дэпутаты Беларускай ССР агульным сходам жыхароў Фрунзенскага раёна. Матусевіцкая выбарчая акруга № 41.

— Як вядома, кандыдатам у вышэйшы заканадаўчы орган Вас вылучылі адразу ў двух месцах — па Ясенінскай № 17 і па Матусевіцкай № 41 выбарчых акругах. Чым адметна Ваша перадвыбарная платформа, калі знайшла столькіх прыхільнікаў?

— Ключавое пытанне, якім я займаюся і буду займацца, незалежна ад таго, выберуць мяне народным дэпутатам рэспублікі ці не, — гэта чарнобыльскай праблема. Як старшыня камітэта «Дзеці Чарнобыля» я лічу, што няма для Беларусі зараз важнейшай задачы, чым выратаванне свайго народу. Праўда, мы, беларусы, усе ў пэўнай ступені з'яўляемся дзецьмі Чарнобыля. Але першачаргова трэба аказаць дапамогу дзецям. Менавіта ў дзіцячых арганізмах найбольш актыўна назапашваюцца дозы радыяцыі. Існуючая Дзяржаўная праграма па ліквідацыі вынікаў аварыі на ЧАЭС, на мой погляд, недадасканалая. Яна складзена па прынцыпу ўсіх нашых горад-дзяржаўнаўскіх пяцігодкаў. Там велізарныя сумы прадугледжаны на эканамічнае развіццё забруджаных раёнаў Гомельскай і Магілёўскай абласцей. Гэта не проста неметазгодна, а і злчынна. Нашы чыноўнікі, відаць, баяцца дупліцы зніжэння вытворчасці прадукцыі. Аднак ніхто не гарантуе людзям, пражываючым у забруджаных раёнах, здароўя. Таму само па сабе ўжо бесчалавечна, што ў нас да гэтай пары існуе «прыманка» ў выглядзе «грабавых», двайнога грашовага заробку. Часова такое яшчэ дапушчальна. Але ж прайшло ўжо больш трох гадоў пасля аварыі. Колькі можна эксперыментаваць на здароўе людзей? Дзяцей, хворых людзей патрэбна неадкладна перасяляць не толькі з тэрыторыі, дзе шчыльнасць забруджанасці больш за 40 кю/км²,

дзеячам неформальнай арганізацыі (наш камітэт існуе пры праўленні БНФ «Адраджэнне») зараз вельмі цяжка.

— Самае папулярнае ў апошнія часы пытанне да кандыдатаў: Вашы адносіны да артыкула шостага Канстытуцыі СССР?

— На маю думку, такі артыкул з'явіўся ў нашай Канстытуцыі незаконна. Я — за стварэнне новай Канстытуцыі, якая б увеселі не дапускала такіх адхіленняў ад норм юрыдычнага і міжнароднага права.

— У выпадку абрання Вас народным дэпутатам ці будзеце Вы, напачатку чарнобыльскіх праблем, займацца лакальнымі пытаннямі, у прыватнасці, праблемамі нашага ўніверсітэта?

— Мясцовыя пытанні павінны вырашацца адпаведнымі дэпутатамі. Разам з тым пункты маёй праграмы, дзе гаворыцца аб выратаванні нашага народа ад чарнобыльскай трагедыі, ад палітычнага таталітарызму і анархізму ад эканамічнага распаду, закранаюць усе катэгорыі і слаі насельніцтва Беларусі.

— Як Вы ацэньваеце свае шансы на выбарах?

— У мяне ёсць значная перавага перад іншымі кандыдатамі. Яна заключаецца ў тым, што ўвайшоў у перадвыбарную барацьбу не з абіячэннямі, не з прапановамі, а з канкрэтнай справай. Калі выбаршчыкі прызнаюць гэтую справу важнай, жыццёва неабходнай для сябе, тады я стану сапраўды народным абаранікам.

— Што пажадаеце сапернікам?

— Канкурэнты ў мяне вельмі сур'ёзныя. Іх шэсць. У тым ліку і першы сакратар Фрунзенскага райкома партыі. Усім жадаю сумленнай барацьбы. Каб нашы палітычныя «спаборніцтвы», якія нібыта выключваюць маляраль, усё ж вяліся па цывілізаваных нормах, а не па правілах старой адміністрацыйнай сістэмы.

Парламенту не хапае міласэрнасці

я ўпэўніўся, што якія б навукова абгрунтаваны рэкамендацыі не давалі вучоныя, нават пры самых лаяльных адносінах да нашых прапаноў, з членамі ўрадавай камісіі мы гаворым на роз-

це сур'ёзнай эканамічнай асновы ніхто з аддаўшых за яе галасы не можа быць упэўнены ў абавязковым яе выкананні.

Я дакладна ўяўляю эканамічнае становішча нашай дзяржавы. І ўсё ж буду да канца адстойваць канцэпцыю беларускіх вучоных аб адсяленні жыхароў раёнаў, дзе шчыльнасць забруджвання радыенуклідамі складае 15 кюры на квадратны кіламетр і вышэй.

Нельга згадзіцца, каб у выніку вялікай бяды сотні, тысячы людзей жылі ў «брудных» вёсках і гарадах. Яны маюць права, каб грамадства зрабіла для іх усё. Парламенту пакуль не хапае міласэрнасці.

— Ці адыгрывае якую-небудзь ролю ў Вашым імкненні стаць народным дэпутатам свавольства?

— Зусім шчыра? Ніякай. Я займаў даволі высокія пасады. Маё свавольства — вучні, навуковае школа. Непакояцца толькі, каб веды, якімі мы валодаем у галіне экалогіі і Чарнобыля, былі накіраваны на карысць чалавека. Перададзеныя інфармацыя ў руках людзей, якія не здольны рэальна ўспрымаць боль пакатуемых, прыносіць нярэдка шкоду.

У парламенцкай экалагічнай камісіі павінны быць сапраўдныя спецыялісты, здольныя распрацаваць законы, навукова абгрунтаваны праграмы. Сярод вылучаных кандыдатаў такія ёсць: акадэмік Канапля — дырэктар Інстытута радыёбіялогіі АН БССР, Ліштван — віцэ-прэзідэнт АН БССР.

ных мовах. Быў час, калі лічылася, што ўсе «крадзячынныя» праблемы ўжо вырашаны. А панікёрамі нас лічаць і па сённяшні дзень, вышукваючы прычыну забастоўак і гневу грамадскасці ў выступленнях бездаказных вучоных. Між тым справа ў непрыняцці неабходных мер, а не ў словах, вымаўленых услых.

— Чым канкрэтна павінна займацца прапанаваная Вамі камісія?

— Пры ўсіх крытычных адносінах да праграмы, зацверджанай Вярхоўным Саветам БССР, я перакананы: яна максімальна ўвабрала ў сябе ўсё, што магчыма зрабіць за вызначаны тэрмін. Непакойце мяне іншае: рэспубліка вымушана выступаць у якасці прасіцеля. За грошы, на якія быццам бы маем законнае права, нам неабходна яшчэ змагацца з Дзяржпланам, Дзяржкамітэтам па навуцы і тэхніцы. Якой бы карыснай і ўсеабыднай ні была праграма, пры дэфіцы-

Для мяне важна выказаць свой пункт гледжання. Таму ўсе выступленні на радыё і тэлебачанні — не перадвыбарная агітацыя, а жаданне данесці да грамадскасці праўду.

— Магчыма, гэтае жаданне кіравала Вамі і ў час нядаўняй паездкі ў Заходні Берлін?

— Мэтай наведвання дэлегацыяй Беларускага аддзялення Савецкага камітэта аховы міру рэлігійнай супольнасці Патмас было расказаць праўду аб трагедыі, з якой мы сутыкнуліся пасля чарнобыльскай аварыі. Вынік? Мы прывезлі ўнікальных лекаў, набытых за сродкі супольнасці, на 16 тысяч заходнегерманскіх марак. На наступным тыдні перадаем іх у «брудныя» раёны. Нам, паабяцалі партыю індывідуальных дазіметраў, апарат для даследавання стану здароўя. І ў той жа час выказвалі сумненне, што ўсё перададзенае адрасаты атрымаюць.

Сёння, калі мы ўголос гаворым пра сваю бяду, патак ахвяраванняў з розных краін свету, відавочна, будзе нарастаць. Таму стварэнне спецыяльнай камісіі ў парламенце дазволіла б каардынаваць гэтую дапамогу.

Кандыдатамі ў народныя дэпутаты

Маскоўскага раённага Савета народных дэпутатаў г. Мінска вылучаны:

АНІШЧАНКА Мікалай Сцяпанавіч, асістэнт кафедры спектраскапіі і лазернай фізікі — па Хмялеўскай выбарчай акрузе № 14;

ВАРАБ'ЕВА Таццяна Мікалаеўна, дацэнт кафедры неарганічнай хіміі — па Рафіеўскай першай выбарчай акрузе № 77;

ЗАЛАТАРЭВІЧ Людміла

Андрэеўна, загадчыца лабараторыі ММРТЭ ФПМ — па Любімаўскай сёмай выбарчай акрузе № 73;

МУРАШКА Андрэй, студэнт геаграфічнага факультэта — па Ленінградскай выбарчай акрузе № 3;

ПАПКОУ Мікалай Пятровіч, загадчык канструктарскага аддзела № 40 СКТБ з ВВ — па Праўдзінскай першай выбарчай акрузе № 53;

САКУЛЬСКИ Яўген, студэнт факультэта радыёфізікі і электронікі — па Курчатаўскай выбарчай акрузе № 98;

ТАРАСЕВІЧ Уладзімір Іванавіч, прарэктар па АГЧ — па Любімаўскай другой выбарчай акрузе № 65;

ЮШКО Юрый Іванавіч, дацэнт кафедры палітэканоміі гуманітарных факультэтаў — па Дубравінскай выбарчай акрузе № 41.

Міні-экскурс

(Працяг. Пачатак у № 3)

Самай ашаламляльнай падзеяй стаў для нас прыезд у Маскву групы «Боні М». Зразумела, гэта не «Лед Зэпелін» і ні «Дзіп Пёрпл», але, як кажуць, калі няма лепшага...

Былія прыхільнікі «Назарэт» і замаўчаўшыя «Бітлз» з захапленнем назіралі за рытмічнымі выкрутасамі негрыянскай браціі з далёкай Ямаікі. Другім кумірам моладзі стала чацвёрка са Швецыі пад назвай «АББА». Ад хуліганскага двоечніка да ўзорнага выдатніка — усе спявалі тады немудрагелістую песенку «Мані, мані...»

Аднак існавала група рокераў, якія заклімавалі ганьбай былых аднакашнікаў па бітлаўскіх і назарэцкіх гуртках, што, па іх словах, прадаліся модным зоркам. Аплакаўшы рэшткі «Дзіп Пёрпл», а ў хуткім часе і «Лед Зэпелін», гэтыя рокеры спрабавалі вылавіць у патоку панк- і дыска-музыкі рэшткі старога карабля — «Рэйн-боў», «Уайтснэйк»... — пачалі хутчэй яго рамантаваць. Але гэтага ўжо было мала. Сілы былі няроўныя. І стары карабель даў сур'ёзны крэн у бок... айчыннага року. Ён ужо даўно з'явіўся ў асобе Андрэя Макаравіча і яго «Машины времени». Смерць у 1980 годзе Уладзіміра Высоцкага яшчэ больш ажывіла цікавасць да нашага, айчыннага. Сустралялі дзве стыхіі. З аднаго боку — крыху бяздумная, але лёгкая, рытмічная, добра запамінальная музыка для ног з Захаду, з другога — наша, з вострымі сацыяльнымі тэкстамі і часам спрошчанай да голага рытму-акампанемента мелодый. Быў і трэці бок, мабыць, самы масавы — цэлы паток банальных ВІА дзіўным чынам спалучаўшы ў сабе музыкальны і тэкставы прымітывізм. Яны спявалі амаль выключна пра каханне, але паколькі да слова «любовь», акрамя «кровь», «бровь» і «вновь», прыдумецца яшчэ нешта ў рыфму было не вельмі проста, усе яны былі падобныя адзін на аднаго і для сапраўдных меламанаў уяўлялі малую цікавасць.

А потым у адзін цудоўны год усіх нас агалілі налыса і забралі ў армію. Вярталіся мы на іншую планету. Свет лопнуў. Нічога не зразумець. Вайна. З аднаго боку — «валісты», з другога — «металісты». З аднаго — «Модэрн Токінг», з другога — «Эксперт». Многім маім сябрам усё гэта вельмі надакучыла, яны стаміліся, ажаніліся, набылі сучасную радыёапаратуру і зараз два-тры разы ў месяц праслуховаюць на ёй старыя добрыя «Бітлз», з цікаўнасцю і нейкай паблажлівасцю назіраючы за «спявацкамі моладзі» і не без задавальнення праглядаючы публікацыі пад рубрыкай «Рок-архів».

У самым пачатку мы назвалі «залатую пяцёрку». У яе не ўваходзілі дзве без павялічэння славы групы — «Бітлз» і «Крыдэнс». Яны былі па-за конкурсам, іх ведалі і любілі ўсе. «Бітлз» так і застаўся вечным упрыгожваннем музычнага Алімпіа, а вось назва «Крыдэнс» з гадамі некалькі забылася і адышла ў цень.

Ігар ГУКОЎСКІ.

Р. С. Матэрыял аб амерыканскім гурце «Крыдэнс» будзе змешчаны ў наступным выпуску «Аўдыторыі № 7».

КВІТОЧКІ ў ЛАНЦУГУ

За апошнія дні ў рэдакцыю паступіла некалькі скаргаў ад студэнтаў, якія жывуць у інтэрнатах №№ 2, 6, 7. Яны дагэтуль не атрымалі квітку на мыючыя сродкі і цукар на 1990 год. У сёмым інтэрнаце ўжо з'явілася аб'ява, што да 13 лютага ўсе жыхары будуць мець квітку. У астатніх інтэрнатах такой аб'явы пакуль няма — бо няма і квітоў, якія выдае Ленінскі райвыканком.

Туды мы звярнуліся за тлумачэннямі і атрымалі іх ад Е. В. Качновай.

Вінаватых, аказваецца, трэба шукаць не ў райвыканкоме. Елізавета Вадзімаўна паскардзілася, што гарадское ўпраўленне гандлю замест 190 тысяч неабходных для раёна квітоў вылучыла толькі 189,3 — карыстаючыся

састарэлымі лічбамі гарадскога статыстычнага ўпраўлення. І зараз прадстаўнікі выканкома вымушаны проста выпрошваць кожную недастаючую тысячу квітоў. У хуткім часе — так нам паабяцалі — маленькія паперкі, гарантуючыя салодкі чай і чыстую бялізну, з'явіцца ва ўсіх універсітэцкіх інтэрнатах, дзе іх яшчэ не хапае.

Добра, каб абяцаннем і надзеяй можна было памыцца і пачаставаць гасцей, якія любяць салодкае. На жаль, нельга. І адзінай гарантыяй атрымання такіх вольных зручнасцей пакуль застаецца папера. Відаць, яе вельмі складана ператварыць у квітку, праштампавашы.

ПАЧЫТАЕМ?

Знойдзеце шмат новага

Агульнаеўрапейскі працэс — надзвычай складаная міжнародная з'ява. Выразненне праблемы бяспекі ў Еўропе залежыць ад унутрыпалітычнага развіцця кожнай з дзяржаў — членаў еўрапейскай садружнасці. Прадстаўляем чытачу ў сувязі з гэтым кнігу М. Г. Елісеева «Між канфрантацыяй і разрадкай» (выдавецтва «Універсітэцкае», 1989 г.), прысвечаную даследаванню комплекснага развіцця партыйна-палітычнай сітуацыі ў ФРГ на працягу 40 гадоў існавання дзяржавы. І ўсё гэта — ва ўзаемазвязі з праблемай прызнання і ўмацавання ўзніклых пасля другой светнай вайны еўрапейскіх рэальнасцей.

Кніга пабудавана на аналізе шырокага заходнегерманскага матэрыялу (дакументы палітычных партый, статыстыка, прэса і г. д.). Чытачы — студэнты, навуковыя работнікі, прапагандысты — усе тыя, хто цікавіцца міжнароднымі справамі, — знойдуць на старонках кнігі «Між канфрантацыяй і разрадкай» шмат новага і карыснага.

Магчыма, наша інфармацыя зацікавіла вас і вы вырашылі набыць названае выданне. Тады спытайцеся наведваць кніжны кіёск, што размешчаны ў галоўным корпусе, — і кніга ў вашых руках.

ЗАВОЧНАЯ ШКОЛА СТЭНАГРАФІІ

ПРЫМАСЦІЛАСЯ

ГАЛОСНАЯ І ў ПАЧАТКУ СЛОВА

Галосную і будзем пачынаць ад асноўнай лініі. Перад літарамі В, П лінія атрымалася такой жа доўгай, як спалучэнне ІЛІ. Але ў пачатку слова ІЛІ не сустракаецца, гэта канчатак ці злучнік, які пішацца асобна.

З галоснай І можна было б абысціся і такім чынам: зычныя пакідаем на месцах, галосную далучаем да іх:

Аднак такі метада засвойваецца цяжэй. Але калі з гэтага рада вы пазычыце якія-небудзь напісанні, напрыклад, ІВ, ІП, — калі ласка. Памылкі не будзе.

Мы ў асноўным будзем карыстацца напісаннямі першага рада, але можа здарыцца, што недзе ў нашых прыкладах прамільгне нешта і з другога рада. Не здзіўляйцеся і цалкам нас не капіруйце.

Скарачэнні:

ПРАКТЫКАВАННЕ:

Іммі істлел ідем истекли иксы идете истлели. В стране идет сев. Так вы идете в класс? Итак, мы едем. В селе ели, ивы и так далее. Идем или едем? С кем ты идешь в класс? Мы идем к тебе.

Урок вёў Уладзіслаў ГЕРАСІМАЎ.

ПАСЫНКІ ДЗЕТАЧКІНА

«Аператыўныя міліцэйскія зводкі аб злачынствах звычайна прысвечаны самым цяжкім і жahlівым — «крывавым». Але ж штодзень здараюцца вакол нас і дробязныя правапарушэнні, якія ў меншай ступені, але таксама прыносяць турботы і дрэнны настрой сваім ахвярам. Ведаю аб гэтым з горкага вопыту майго знаёмага, у якога аднойчы «пазычылі» аўтамабіль, адшуканы потым далёка за горадам...

У. БАРЫСЕНАК, студэнт.

Тлумачэнні па праблеме выкрадання транспартных сродкаў дае Леанід Мікалаевіч КЛЮЕУ, старшы інспектар аддзела прафілактычнай службы УУС Мінгарвыканкома, старшы лейтэнант міліцыі:

Злачынствы, аб якіх ідзе размова, сапраўды нярэдка. Толькі вось здараюцца яны не «штодзень», а звычайна ўначы.

...Кожны шорах перасцерагае. Гучна б'ецца сэрца — здаецца, на ўвесь квартал. Ці не чакае ў кабінце аўтамабіля пастка?..

Магчыма, перажываюць пачатныя выкрадальнікі транспартных сродкаў адчуванні галоўнага героя вядомай стужкі «Сцеражыся аўтамабіля». Але мэты іх злачынстваў дзеян-

няў далёкія ад тых, што былі ў Дзетацкіна. Трэба даехаць па начной вуліцы ў патрэбнае месца — і «вандроўнікі», звычайна нецвярозыя, адчыняюць дзверы чужой машыны і жмуць на газ...

Цвярозыя — гэта часта падлеткі, якім захацелася пакатацца па горадзе.

У такіх выпадках гаворка ідзе не пра канчатковае выкраданне транспартнага сродку, а пра «часовае карыстанне», за якое закон прадугледжвае як пакаранне пазбаўленне волі тэрмінам да 1 года, ці выпраўленчыя работы на такі ж тэрмін, або штраф да 100 рублёў.

Год «расцягваецца» на 3 гады пазбаўлення волі, калі злачынства здзейснена паўторна або суправаджалася насілле ці пагрозай яго выкарыстання.

Але такое пакаранне спыняе далёка не ўсіх. За мінулы год у Мінску было затрымана больш за 170 «дзетацкіх». Сярод іх каля 34 працэнтаў — гэта падлеткі 16—17 год і 50 працэнтаў — маладыя людзі 18—24-гадовага ўзросту.

Іх выхавальнікам не хапіла пільнасці. Як не хапае яе многім уладальнікам аўтамабіляў...

Не галюцынацыі

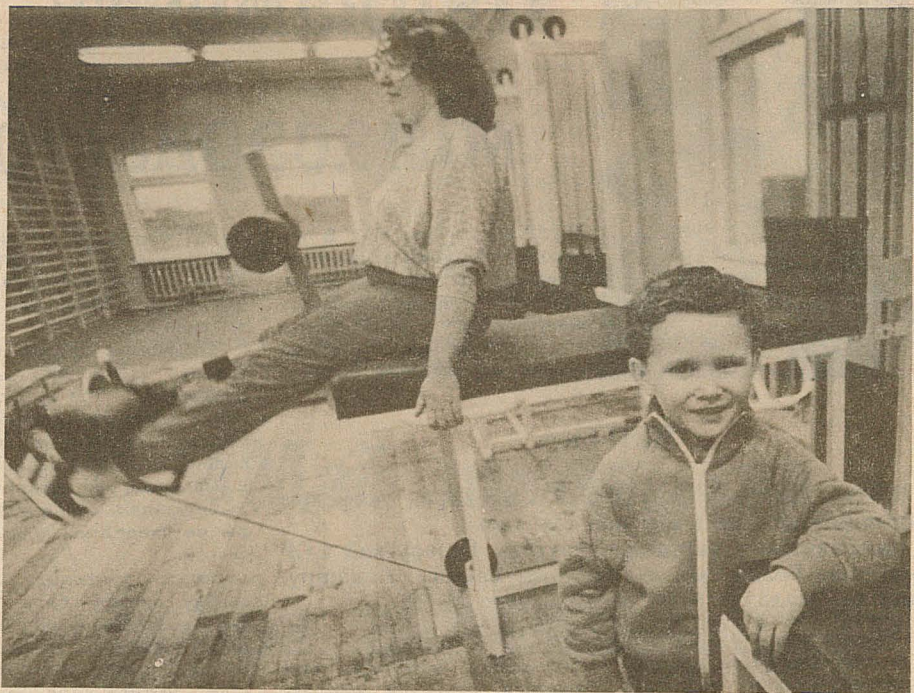
«Аднойчы праходзіў каля будынка прэзідыума Акадэміі навук і бачыў, што табло ля ўваходу паказвае не толькі час, але і ўзровень радыяцыйнага фону. Расказаў сябру, і ён вырашыў упэўніцца ў існаванні «цуда». Але ніякага дазіметра ўжо не было. Можна ў Мінску такі вялікі радыяцыйны фон, што страшна паказаць людзям яго лічбавыя памеры? Ці мяне напаткалі галюцынацыі?»

А. РУДЗІН, навуковы супрацоўнік універсітэта.

Не, галюцынацыі вам можна не баяцца,

бо ля ўваходу ў прэзідыум АН БССР нейкі час сапраўды быў дазіметр. Магчыма, ён з'явіўся зноў — калі выйдзе з вытворчасці першая партыя такіх дазіметраў, якія прызначаны спецыяльна для вялікіх гарадоў і тых месц, дзе бывае шматлюдна. Першы дазіметр цяпер у Магілёве — так вырашыла яго лёс выязное пасаджэнне прэзідыума Акадэміі навук.

Дазіметр распрацаваны менавіта тут, у акадэміі, яе вытворчым калектывам пад назвай «Экалогія». У будучым годзе плануецца серыйная вытворчасць жыццёва неабходных усім нам прыбораў.

БЫЎ ПЛЁН У ТЫХ ДЗЁН?

«Многа шумелі вакол правядзення студэнцкага форуму. А зараз — быццам і не было яго: як жылі студэнты, так і жывуць. Значыць, правялі чарговую кампанію, крыклівую, але пустую?»

Л. БУХАБА, студэнтка.

Прабачце, але ці не самі студэнты вінаваты, калі згубілі добрую магчымасць засяродзіць увагу грамадства на сваіх праблемах? Калі галасавалі за каго-небудзь, хто стаў дэлегатам форуму, паспрабуйце зараз

спытаць у яго пра плён праведзеных у Маскве дзён. Зруху ўсё ж адбыліся. Напрыклад, штотыднёвік «Собеседник» паведамляў нядаўна, што зараз спецыяльна абранай ініцыятыўнай групай ствараецца Усесаюзна студэнц-

кі фонд. Калі ён будзе афіцыйна зарэгістраваны, то, магчыма, нават асабісты рахунак у банку атрымае. Мэта фонду абнавіць і гучыць прыгожа: стварэнне вольнай студэнцкай эканомікі. Пакуль гэта «вольная эканоміка» мае выгляд толькі кааператывных студэнцкіх кафэ і буфетаў у некаторых месцах, але... чакайце! Ці, можа, лепш дзейнічаць? Гэта ж — ідэя, дружна падтрыманая студэнцкім форумам!

